

ผลการประชุมคณะกรรมการมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช สมัยสามัญ ครั้งที่ ๖๙

ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ขอเรียนสรุปผลการประชุม ดังนี้

๑. การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ที่ประชุมได้หารือใน ๓ ประเด็น ดังนี้

๑.๑ คู่มือการปฏิบัติตามความตกลง SPS ประเทศสมาชิกเห็นว่าเอกสารนี้มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติตามความตกลง SPS แต่ยังไม่เห็นชอบในบท Disclaimer จึงจัดทำข้อความส่วนนี้ใหม่ว่า “คู่มือฉบับนี้เป็นเพียงเอกสารอ้างอิงเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศสมาชิกในการดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการ SPS โดยไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย” โดยให้ประเทศสมาชิกแสดงความเห็นได้จนถึงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ และหากไม่มีประเทศสมาชิกใดคัดค้านหรือเสนอร่างใหม่ ก็จะพิจารณาปรับร่างดังกล่าวในการประชุมครั้งต่อไป

๑.๒ รายงานการทบทวนการดำเนินการตามความตกลง SPS ครั้งที่ ๔ ในการประชุมครั้งนี้ ที่ประชุมได้พิจารณารับรองรายงานการทบทวนฯ ภายหลังจากที่มีข้อถกเถียงเกี่ยวกับประเด็นมาตรฐานเอกชนมาเป็นเวลา ๓ ปี โดยมีมติให้รับรองรายงานโดยใส่ข้อความว่า “การรับรองรายงานนี้จะไม่กระทบต่อข้อคิดเห็นของประเทศสมาชิกในเรื่องขอบเขตของความตกลง SPS ที่เกี่ยวกับมาตรฐานเอกชน” และให้ตัดข้อความที่กำหนดให้คณะกรรมการ SPS พิจารณาประเด็นปัญหาทางการค้าที่เกิดจากการใช้มาตรฐานเอกชนออก

๑.๓ การดำเนินการ เรื่อง ระดับค่าตกค้างสูงสุดของสารกำจัดศัตรูพืช ประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ยอมรับหลักการของร่างแนวทางเสริมสร้างศักยภาพของคณะทำงานร่วม FAO/WHO ในการกำหนดค่า Codex MRL โดยให้การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ และการเสริมสร้างความร่วมมือจัดทำข้อมูลประกอบการกำหนดค่า MRLs ของสารตกค้างที่ใช้ในพืชที่ไม่ใช่พืชหลัก (Minor Crops) ให้แก่ Codex เป็นต้น ทั้งนี้ ขอให้ให้นำร่างแนวทางที่อินเดียเคยเสนอว่าไม่ควรกำหนดค่า MRLs ของสารกำจัดศัตรูพืชที่ระดับ Limits of Detection (LoD) ซึ่งเป็นระดับต่ำสุดที่เครื่องสามารถตรวจวิเคราะห์ได้ เว้นแต่จะมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์แสดงถึงความจำเป็น มาประกอบการพิจารณาด้วย

๒. การประชุมคณะกรรมการ SPS สมัยสามัญ ครั้งที่ ๖๙ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๒.๑ การรายงานสถานะล่าสุดของกฎระเบียบของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยสหภาพยุโรปแจ้งการออกกฎระเบียบ Regulation (EU) No 2017/625 เกี่ยวกับการควบคุมความปลอดภัยอาหารและอาหารสัตว์ ซึ่งจะครอบคลุมถึงเรื่องสุขภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ และสุขอนามัยพืช กฎระเบียบนี้มีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ ยกเว้นข้อกำหนดในบางเรื่องที่มีการให้ระยะเวลาปรับตัวและวันบังคับใช้แตกต่างกันไปตามที่กำหนดไว้ในกฎระเบียบฉบับนี้

๒.๒ การเสนอข้อกังวลทางการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญและอาจมีผลกระทบต่อไทย

๒.๒.๑ ระเบียบการอนุญาตนำเข้าสินค้าพืชของไทย ได้หวั่นได้ยกเรื่องการขอเปิดตลาดเมล็ดพันธุ์มะละกอขึ้นเป็นข้อกังวลทางการค้าสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านมา โดยกล่าวยืนยันตามท่าทีเดิมว่าไทยเจตนาถ่วงเวลาในการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชเพื่ออนุญาตนำเข้าเมล็ดพันธุ์มะละกอจากไต้หวันมาเป็นเวลา ๙ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ เนื่องจากการแก้ไขพระราชบัญญัติกักพืช โดยที่ไม่เคยตรวจพบศัตรูพืชในเมล็ดพันธุ์มะละกอจากไต้หวันแต่อย่างใด ซึ่งการกระทำของไทยขัดต่อความตกลง SPS อย่างไรก็ดี ไต้หวันแจ้งว่าได้รับทราบความคืบหน้าเรื่องรายชื่อศัตรูพืชจากการหารือทวิภาคีกับผู้แทนไทยและได้รับสำเนาหนังสือของกรมวิชาการเกษตรเรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ ได้หวั่นขอให้ไทยพิจารณาอนุญาตเปิดตลาดเมล็ดพันธุ์มะละกอให้ไต้หวันโดยเร็ว ซึ่งผู้แทนไทยได้กล่าวตอบ ถ้อยแถลงของไต้หวัน โดยแจ้งความคืบหน้าการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชว่าได้จัดทำรายชื่อศัตรูพืชกักกันใน เมล็ดพันธุ์มะละกอไต้หวันเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำเงื่อนไขการนำเข้าเสนอให้คณะกรรมการ กักพืชพิจารณาก่อนที่จะแจ้งเงื่อนไขการนำเข้าให้ไต้หวันทราบ พร้อมทั้งยินดีจะหารือทวิภาคีกับไต้หวันเพื่อ แก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป

๒.๒.๒ ร่างกฎระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการจำแนกสารกำจัดศัตรูพืชที่เป็นสาร ขัดขวางการทำงานของต่อมไร้ท่อ (Endocrine Disruptor) ของสหภาพยุโรป อาร์เจนตินา จีน สหรัฐอเมริกา พร้อมด้วยประเทศสมาชิกอื่นอีก ๒๖ ประเทศ รวมทั้งไทยกล่าวถ้อยแถลงแสดงความกังวลต่อร่างหลักเกณฑ์ซึ่ง ใช้หลักการ hazard cut-off criteria โดยเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ สหภาพยุโรปได้ยอมรับร่างหลักเกณฑ์แล้ว ทำให้ในการประชุมครั้งนี้ประเทศสมาชิกแสดงข้อกังวลอย่างมากต่อผลกระทบที่จะเกิดขึ้นภายหลังร่างหลักเกณฑ์ มีผลบังคับใช้ โดยเรียกร้องให้สหภาพยุโรปกำหนดค่า MRLs และ Import Tolerance ของสารที่มีฤทธิ์เป็น Endocrine Disruptor บนพื้นฐานของการประเมินความเสี่ยง รวมทั้งขอให้กำหนดค่านิยามและแนวทางสำหรับการ พิจารณา Negligible Risk และขยายระยะเวลาการบังคับใช้ร่างหลักเกณฑ์นี้ รวมทั้งให้แจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติ ตามร่างหลักเกณฑ์ให้ประเทศสมาชิกทราบ ทั้งนี้ สหภาพยุโรปชี้แจงว่าร่างหลักเกณฑ์ได้รับความเห็นชอบจาก ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปแล้วและจะถูกเสนอต่อสภายุโรปและรัฐสภาเพื่อประกาศใช้ต่อไป ในเบื้องต้น กำหนดให้ระยะเวลาปรับตัว ๖ เดือนนับจากวันที่กฎระเบียบนี้มีผลบังคับใช้ และหลังจากร่างหลักเกณฑ์มี ผลบังคับใช้จึงจะพิจารณาเงื่อนไขสำหรับ Negligible Risk และสหภาพยุโรปจะแจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติตามร่าง หลักเกณฑ์ให้ประเทศสมาชิกทราบและแสดงข้อคิดเห็นต่อไป

๒.๒.๓ กฎระเบียบของจีนเรื่องข้อกำหนดการรับรองอาหารนำเข้า อิสราเอลและ สหรัฐอเมริกา ร่วมกับประเทศสมาชิกอื่นอีก ๑๐ ประเทศ แสดงข้อกังวลต่อระเบียบฉบับนี้ที่จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดให้ต้องมีใบรับรองสำหรับสินค้าอาหารนำเข้าทุกชนิด แม้ในสินค้าที่มีความ เสี่ยงต่ำ โดยเรียกร้องให้จีนทบทวนกฎระเบียบให้อยู่บนพื้นฐานการประเมินความเสี่ยงและอิงตามมาตรฐาน Codex แจ้งเวียนกฎระเบียบนี้ภายใต้กรอบ SPS และขยายระยะเวลาการบังคับใช้ ซึ่งจีนแจ้งว่ากฎระเบียบ ดังกล่าวอิงตามกฎหมายอาหารของจีน และจะพิจารณาขยายระยะเวลาการบังคับใช้หากมีประเทศสมาชิกร้องขอ

๒.๒.๔ เอกสารแนวทางการปฏิบัติสำหรับการควบคุมอาหารนำเข้ามายังกลุ่มประเทศอ่าว อาหรับ (GCC Guide) สหรัฐอเมริกาขอให้ทุกประเทศในกลุ่มประเทศอ่าวอาหรับแจ้งเวียนการชะลอการบังคับใช้ GCC Guide หลังจากเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาบาห์เรนและคูเวตได้แจ้งเวียนการชะลอการบังคับใช้ เนื่องจากได้รับ ข้อคิดเห็นจากประเทศสมาชิก WTO จำนวนมาก ทั้งนี้ GCC Guide อยู่ในระหว่างการทบทวนของคณะกรรมการ ความปลอดภัยอาหารของ GCC และหากมีผลบังคับใช้จะมีการแจ้งเวียนให้ประเทศสมาชิกทราบต่อไป

๓. การหารือทวิภาคีกับประเทศคู่ค้า

๓.๑ ไต้หวัน (๑) ไต้หวันแจ้งว่าจะยกเรื่องการขอเปิดตลาดเมล็ดพันธุ์มะละกอจากไต้หวันมายังไทยขึ้นเป็นข้อกั่วงลทางการค้าในการประชุมครั้งนี้ โดยไทยได้แจ้งความคืบหน้าว่ากรมวิชาการเกษตรได้จัดส่งหนังสือถึงไต้หวันแจ้งว่าได้จัดทำรายชื่อศัตรูพืชกักกันเรียบร้อยแล้วและอยู่ระหว่างการจัดทำเงื่อนไขการนำเข้า พร้อมทั้งยินดีจะหารือทวิภาคีกับไต้หวันเพื่อแก้ไขปัญหาส่วนกันต่อไป (๒) ไทยเน้นย้ำให้ไต้หวันพิจารณาถอดถอนไทยออกจากรายชื่อเขตแพร่กระจายของศัตรูพืช ๓ ชนิดที่ไม่มีปรากฏในไทย โดยผู้แทนไต้หวันขอให้หน่วยงานของไทยทำหนังสือทางการนำส่งข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของไต้หวันต่อไป

๓.๒ ชิลี (๑) ชิลีติดตามความคืบหน้าการจัดทำแบบสอบถามฉบับใหม่สำหรับยื่นขอเปิดตลาดเนื้อสุกรและเนื้อโค โดยฝ่ายไทยแจ้งว่าอยู่ระหว่างการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์ฉบับใหม่ ซึ่งหากจัดทำเสร็จจะแจ้งให้ชิลีทราบโดยเร็ว (๒) ชิลีติดตามความคืบหน้าการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชในแพร์สดที่ชิลีขอเป็น priority ซึ่งกรมวิชาการเกษตรอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืช (๓) ไทยติดตามความคืบหน้าการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชในลำไยและมังคุด โดยชิลีจะจัดส่งรายชื่อศัตรูพืชให้ไทยได้ภายในปลายปีนี้ (๔) ชิลีแจ้งว่า การประชุมด้าน SPS ภายใต้ FTA ไทย-ชิลี ครั้งที่ ๒ ซึ่งจะจัดขึ้นที่กรุงซานเตียโก ประเทศชิลี ปลายเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐

๓.๓ ออสเตรเลีย (๑) ออสเตรเลียแสดงความกังวลเกี่ยวกับการจัดทำใบรับรองอาหารแปรรูปที่มีส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์จากโคและเจลาตินกับ อย. ซึ่งยังคงไม่สามารถหาข้อสรุปร่วมกันได้ (๒) ออสเตรเลียได้จัดทำเงื่อนไขการนำเข้ามะม่วงฉายรังสีให้ไทยเรียบร้อยแล้ว และจะแจ้งความคืบหน้าเรื่องเปิดปรุงสุกให้ทราบในการประชุม SPS Expert Group ต่อไป (๓) ออสเตรเลียขอทราบความคืบหน้าเรื่องการเปิดตลาดปลับฉายรังสีในประเด็นการพิจารณา Dose Mapping แผนการดำเนินงาน และการส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบโรงฉายรังสีที่ออสเตรเลีย (๔) ออสเตรเลียแจ้งว่า ไทยไม่ได้แจ้งเวียน พ.ร.บ. อาหารสัตว์ฉบับใหม่ต่อ WTO ซึ่งจะมีผลบังคับใช้เดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ (๕) ผู้แทนไทยกล่าวขอบคุณที่ออสเตรเลียส่งคณะเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมชมระบบการผลิตสินค้ากึ่งดิบและกรมประมงได้มีหนังสือทางการแจ้งว่าไทยสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การนำเข้าชั่วคราวของออสเตรเลียได้ หวังว่าไทยจะสามารถส่งออกกึ่งดิบไปยังออสเตรเลียได้โดยเร็ว

๓.๔ สหภาพยุโรป (๑) สหภาพยุโรปติดตามความคืบหน้าและขอให้ไทยเร่งพิจารณาเปิดตลาดสินค้าพืชโดยเฉพาะแอปเปิ้ลและแพร์สดให้แก่โปแลนด์ เบลเยียม และเยอรมัน ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ความเสี่ยงศัตรูพืชมาหลายปีแล้ว (๒) สหภาพยุโรปติดตามความคืบหน้าการเปิดตลาดเนื้อสุกรและผลิตภัณฑ์ โดยขอให้ไทยเร่งพิจารณาเปิดตลาดสินค้าดังกล่าวโดยเร็ว พร้อมทั้งเรียกร้องให้ไทยใช้หลักการเดียวกับสหภาพยุโรปเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปตรวจประเมิน (On-site Visit) ที่ประเทศผู้ตรวจประเมินจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าว (๓) สหภาพยุโรปมีหนังสือเชิญผู้แทน อย. ไปศึกษาดูงานเรื่องการกล่าวอ้างทางโภชนาการ (Nutrition Claim) และหากไทยประสงค์จะไปศึกษาดูงานด้านอื่น ก็ขอให้แจ้งให้สหภาพยุโรปทราบ (๔) ไทยสอบถามความคืบหน้าและแสดงข้อกั่วงลต่อร่างกฎระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์ในการจำแนกสารกำจัดศัตรูพืชที่เป็นสารขัดขวางการทำงานของต่อมไร้ท่อ ทั้งนี้ มกอช. ได้แจ้งเวียนผลการประชุมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบแล้ว

ที่มา : กลุ่มความตกลงสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและอื่นๆ
กองนโยบายมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร